

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Qiryah ne'emanah

kolel Nevi'im u-khetuvim

Sefer Yehoshu'a

Shelomoh ben Yitshaq

Fyorda, 5565 [1804/1805]

I

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9618

יהוה אל יהושע של בעלה מעל
רגלה (ה' חסדים) כי המקום
אשר אתה עמד עליו קדש הוא

ויעש יהושע כן :

ו (א) ויריחו סגרת ומסגרת

מפני בני ישראל אין יוצא

ואין בא : (ב) ויאמר יהוה אל-

יהושע ראה נתתי בידך את-

יריחו ואת מלכה גבורי החיל :

(ג) וסבתם אתה עיר כל אנשי

המלחמה הקיף אתה עיר פעם

אחת כה תעשה ששת ימים :

(ד) ושבעה כהנים ישאו שבעה

שופרות היובלים לפני הארון

וביום השביעי תסבבו אתה עיר

שבע פעמים והכהנים יתקעו

בשופרות : (ה) ורחיק במשוך בקרן

רש"י

לכא לה' ומיכאל הים . סכאמר ומיכאל סרכס :
ו (ח) סגרת ומסגרת . במרגומו חסידא ברשין
דסרלא ומתקמח בעברין דכחש : (ד) היובלים -
אילים : (ה) במשוך . במקיעה אחרונה בהאריך
התוקע

חנועלי' (אנרכנאל) . (ב) ויאמר ה' , ע"י המלאך הנראה אליו , ונקרא בשם השולח
אותו . וכן מצאנו במלאך שנראה לנדעון (רד"ק) . ולפי' יהי' מאמר של בעלך התחלת
הדבור , ופסוק ויריחו סוגרת הפסיק בענין להגדיל את הנס שהנטיח המלאך בהמשך
הדבור , ודיכו כמאמר מוסגר . גבורי החיל , חסר וי"ו התיבור , ואעפ"י שאמר את
יריחו , לא נשמע עדיין אנשי החיל שבה , כי אפשר יתנו העיר בידם בתנאי לשלח אנשי
המלחמה חפשי . (ד) היובלים , אילים , שכן קורין בערבא לדכרא יונלא . והכהנים
יתקעו , מאמר כללי , מוסב על כה תעשה ששת ימים . (ה) במשוך , בהאריך
התקיעה

מכלל יו פי

ו (ג) הקיף , בצירי וביוד ענין סבוב : (ה) בשמעכם , כתיב בכית וקרי בכף
והענין

אברהויפט ערווירטע יהושע : ציהע
דיינן שוה פאן דיינס פוסע , דען דער
אָרט וואָרויף רוא שטעעהסט, איזט הייליג,
אונד יהושע טאט עס .

ו (א) (יריחו וואר בפעסטיגט אונד
גשפערט פאָר דען קינדרן ישראל'ס ,
וואָ דאָז ניאמאָנר אויז אָדר איין קאָנטע .)

(ב) דער עוויגע שפראך פערנר צו
יהושע : זיהע ! איך געבע אין דיינע
גוואלט , יריחו זאמט איהרם קעניגע .

אונד דיא טאָפּרסטען ויינס העערס .

(ג) איהר זאָלט דאָהער אום דיא
שטאט איינן צוג מאַכן . אללע קריגס-
לייטע נעמליך , זאָלן איין מאַל רינגס
אום דיא שטאט ציהן . דיוס טוהסט
דוא זעכס טאָגע . (ד) דאבייא זאָלן
זיבן פריסטר זיבן פאָזוינן פאָר דער לאַדע
הערטראַגן . אם זיבנטן טאָגע אָבר ,
אומציהט איהר דיא שטאט זיבן מאל ,
וואָבייא דיא פריסטר מיט דען פאָזוינן
בלאזן זאָללן . (ה) ווען נון מיט דעם
יובלהאַרן

באור

בשקל גע , ענינו שלוף והוכא . קודשהוא ,
לפי גדולתו וקדושת המלאך נקדש המקום
(רד"ק)

ו (א) סוגרת , מלך עזמה כמשפט עיר
חומה , ומסוגרת מבחן מפני צ"י אשר

חנועלי' (אנרכנאל) . (ב) ויאמר ה' , ע"י המלאך הנראה אליו , ונקרא בשם השולח
אותו . וכן מצאנו במלאך שנראה לנדעון (רד"ק) . ולפי' יהי' מאמר של בעלך התחלת
הדבור , ופסוק ויריחו סוגרת הפסיק בענין להגדיל את הנס שהנטיח המלאך בהמשך
הדבור , ודיכו כמאמר מוסגר . גבורי החיל , חסר וי"ו התיבור , ואעפ"י שאמר את
יריחו , לא נשמע עדיין אנשי החיל שבה , כי אפשר יתנו העיר בידם בתנאי לשלח אנשי
המלחמה חפשי . (ד) היובלים , אילים , שכן קורין בערבא לדכרא יונלא . והכהנים
יתקעו , מאמר כללי , מוסב על כה תעשה ששת ימים . (ה) במשוך , בהאריך
התקיעה

מכלל יו פי

ו (ג) הקיף , בצירי וביוד ענין סבוב : (ה) בשמעכם , כתיב בכית וקרי בכף
והענין

יובלהארן לאנגע טענע גבלאזן ווירד ,
 זאלל דאז גאנצע פאלק , זאבלד איהר
 דען פאזויגענשאלל הערט , איין גראסעס
 לערמן ערהעבן , דיא שטאטמויער
 זאלל דאן אויף דער שטעללע איינע
 שטירצן , אונד דאס פאלק גראדס
 וועגס דריברשטייגן . (ו) דא דיף
 יהושע דען פריסטן אונד שפראך צו
 איהנן : לאדעט דיא בונדסלאדע אויף ,
 אונד לאזט זיבן פריסטן זיבן פאזויגן
 פאך דער לאדע דעס עוויגן הערטראגן .
 (ז) צום פאלקע שפראך ער : געהט ,
 אומציהט דיא שטאט ! דער פארטרופ
 אבר ציהע פאך דער לאדע דעס עוויגן
 הער . (ח) זאבאלד עם יהושע דעס
 פאלקע בפאהלן האטע , נאמן זיבן
 פריסטן , זיבן יובלהערנד , אונד צאגן ,
 דיא פאזויגע בלאזענד , פאך דעס עוויגן
 הער . דיא בונדסלאדע דעס עוויגן צאג
 דינטר איהנן . (ט) דער פארטרופ
 פאך דען פריסטן , וועלכע דיא פאזויגע
 בליזן , דער נאכטרופ דינטר דער
 לאדע , אונד זא וואורדע אונטן
 פאזויגענשאלל

הלך לפני הכהנים תקעו (תקע ק) השופרות והמאסף הילך

אחרי הארון הלוח ותקוע

בשופרות

באור

רש"י

התקיעה (ז) והחלון , הודלת המלה
 הזאת עיין בדבור פ' מטות (צמד' ל"א ג') .
 ונקראים כן הכולכים ראש לכל המאנית , כי
 הם צריכים להיות חלוצים ומושיים יותר משאר המאנה , כי הם הכלחמים בראשונה
 בעור שהאויב בכח ואומץ לבו . ואמרו שהחלון הי' בני ראובן וגד , שנאמר בהם נחלץ חשים :
 (ח) ושבעה הכהנים , שער הכתוב כך : ושבעה כהנים נושאים שבעה שופרות ,
 עננו ותקעו בשופרות לפני ה' . (ט) הלוח ותקוע , כת"י וכהניא חלוצין ותקעין .
 (יז) החבאת

המוקע את הקול : תחמיה במקומה : (ט) והחלון .
 בני ראובן ובני גד היו עובדים לפני הכהנים לפי שהיו בני
 גד גבורי ומבי' בודוע חוקה כמו שכל' וטרף זרוע חף
 קדקד
 הם צריכים להיות חלוצים ומושיים יותר משאר המאנה , כי הם הכלחמים בראשונה
 בעור שהאויב בכח ואומץ לבו . ואמרו שהחלון הי' בני ראובן וגד , שנאמר בהם נחלץ חשים :
 (ח) ושבעה הכהנים , שער הכתוב כך : ושבעה כהנים נושאים שבעה שופרות ,
 עננו ותקעו בשופרות לפני ה' . (ט) הלוח ותקוע , כת"י וכהניא חלוצין ותקעין .
 (יז) החבאת

מ כ ל ל י ו פ י

והענין אחד : (ז) ויאמרו , כתיב בו"ו ופירושו יהושע והכהנים וקרי בלא

מעל
 קום
 הוא
 גרת
 וצא
 אל-
 את-
 יל :
 נשי
 עם
 ס :
 עה
 רון
 עיר
 קעו
 :
 ז
 זעין
 לים
 ארין
 זולת
 חלת
 משך
 את
 וכשי
 גים
 ריך
 כף

פאזוינענשאַלל גצאָגן . (י) יהושע
דהאטע אבר דעם פֿאַלקע בפֿאַהלן :
איהר מיסט ניכט לערמן , איירע שטימע
ניכט הערן , יאָ קיינן לויט אַזויס
אייערס מונדע לאסן , ביז איך אייך
זאגע : לערמט ! דאן לערמט .

(יא) דיא לאדע צאג אלזארינגס אום
דיא שטאט , אייןמאל , מאן קאם זאג
דען אינ'ס לאגר , אונד איברנאכטטע
דא . (יב) דעם מאָרגנס שטאנד יהושע
פֿריה אויף , דיא פריסטער נאמן דיא
לאדע דעם עוויגן . (יג) דיא אנדערן
פריסטער מיט דען זיבן יובלהערנרן , צאגן
ווידר בלאזענד פֿאַר דער לאדע דעם
עוויגן הער , דער פֿאַרטרופ צאג פֿאַר
איהנן , דער נאכטרופ פֿאַלגטע דער
לאדע דעם עוויגן , אונד זאָ וואורדע
ווידר אונטר טראָמפעטנשאַלל גצאָגן .
(יד) זיא צאגן אלזא אויך דען צווייטן
טאג , איינמאל , אום דיא שטאט ,
אונד קעהרטן ווידר אינ'ס לאגר צוריק .
זאָ מאכטן זיא עס זעכס טאגע .

(טו) אם זיבנטן טאגע מאכטן זיא זיך ,
זאבאלד דער מאָרגן אנבראך אויף , אומג
צאגן דיא שטאט אַזויף דיוע ווייזע זיבן
מאל — נור אן דיועס טאגע , וואורדע
דיא שטאט זיבן מאל אומצאָגן —

(טז) דאז זיבנטע מאל , וויא דיא
פריסטער אין דיא טראמפעטן שטיסן ,
שפראך

במשפט הזה שבע פעמים רק ביום ההוא סבבו את־העיר
שבע פעמים : (טז) ויהי בפעם השביעית תקעו הכהנים

מכלל יופי

בשופרות : (י) ואת־העם צוה
יהושע לאמר לא תריעו ולא
תשמיעו את־קולכם ולא יצא
מפיכם דבר עד יום אמרי
אליכם תריעו ותריעתם :

(יא) ויסב ארון־יהוה את־העיר
הקף פעם אחת ויבאו המחנה
וילינו במחנה : (יב) וישבם

יהושע בבקר וישאו הכהנים
את־ארון יהוה : (יג) ושבֿעה
הכהנים נשאים שבֿעה שופרות
היכלים לפני ארון יהוה הלכים

הלוך ותקעו בשופרות והחלוץ
הלך לפניהם והמאסף הלך
אחרי ארון יהוה הלך (יח) ו

ותקוע בשופרות : (יד) ויסבו
את־העיר ביום השני פעם
אחת וישבו המחנה פה עשו
ששת ימים : (טו) ויהי ביום

השביעי וישבימו בעלות
השחר ויסבו את־העיר
במשפט הזה שבע פעמים רק ביום ההוא סבבו את־העיר
שבע פעמים : (טז) ויהי בפעם השביעית תקעו הכהנים

רשי בשופרות

קקד : (יג) והמאסף . טנט דן הכוסע אחרון וכול
מאסף את כל הסמטעכנים הסמטוכים : (טז) ביום
השביעי
ותכונה

בלא וי' ופי' יהושע : (ח) כאמר , בכף ;
(ט) תקעו , כתיבופי' אשר תקעו והקרי
הקעו ומבואר : (טז) כמשפט , ענין חקודח

בשופרות ויאמר יהושע אל
העם הריעו כי נתן יהוה לכם
את העיר : (יו) והיתה העיר
חרם היא וכל אשר ביה ליהוה
רק רחב הזונה החיה היא וכל
אשר אתה בבית כי החבאתה
את המלאכים אשר שלחנו :
(יח) ורק אתם שמרו מן
החרם פן תחרימו וילקחתם מן
החרם ושמתם את מחנה
ישראל לחרם ועברתם אותו :
(יט) וכל ופסק וזהב וכלי נחשת
וברזל קדש הוא ליהוה אוצר
יהוה יבוא : (כ) וירע העם
ויתקעו בשופרות ויהי כשמוע
העם את קול השופר ויריעו
העם הרועה גדולה והפל
החומה החתיה ויעל העם
העירה איש נגדו וילכו את
העיר : (כא) ויחרימו את כל
רש"י אשר

שפראך יהושע צום פאלקע : מאכט
איין פעלדגשריין ! דער עוויגע איבר
גיבט אייך דיא שטאט . (יו) זיא זאל
אבר זאמט אללעס וואס דארין איזט ,
דעם עוויגן צו עהרן פֿרבראנט זיין , נור
דיא ווירטין רחב , מוס פֿרשאָהנט
ווערדען , זיא זאָוואָהל , אלס אללעס
וואס בייא איהר אים הויזע איזט , ווייל
זיא דיא באַטן זאָרגפעלטיג פֿרוואָהרט ,
וועלכע וויר אבגשיקט האטן .

(יח) נעמט אייך אבר אין אַכט , פֿאָר
דעם פֿרבראנטן דאס איהר ניכט פֿר
באנט , אונד דאן פֿאָם פֿרבראנטן גוטע
נעמט , איהר נוירדעט דארורך באן
אויף דאז לאגר ישראלס ברינגן , אונד
עס אינ'ס פֿרדערבן שטירצן .

(יט) אללעס זילבר אונד גאלד ,
קופפערן אונד אייזערן גרעטהע איזט
דעם עוויגן הייליג , אונד מוס אין דען
שאץ דעם עוויגן גבראכט ווערדן .

(כ) נון מאכטע דאז פֿאלק איין פעלדג
געשריין , מאן שטים נעמליך אין דיא
טראַמפעטן , אונד דאז פֿאלק זאָבאלד
עס דען טראַמפעטענשאלל רוערטע ,
ערהוב איין רועפטיגס לערמן , דיא
מויער שטירצטע אויף דער שטעללע
איין , דאז פֿאלק שטיג דאריבר גראדעם
וועגס אין דיא שטאט , אונד נאס זיא
איין . (כא) זיאריבן אללעס אויף
באור וואס

(יו) החבאת , ע"מ ישועתה , עזרתה ,
וכפל סימן הנקבה , לחזק הענין , לומר
שהחבאה אותם יפה . (יח) פן תחרימו
מאשר התרמטם , וד"ק כתב , פן תחרימו ,
כלל

השביעי . גבת היה : (יו) והיתה העיר חרם .
הקדש כי היום שנת קדש ודאזי להיות קדש כלל
הכשלה בו : (יח) ופכרתם . לשון מוס עבולים :
(כג) ויבאו
ולקחתם , פ"י לאחר שתחרימו תשובו לקחת
פ"י ולקחתם מן החרם . (כ) וירע העם ,

מכלל יופי

וחכונה : וירע , ענין הרועה : (כא) לפי חרב , חורו של חרב נקרא פה :
שמעו

וואס אין דער שטאט וואר , פאן מאן
 ביז פרויא יונג אונד אלט , אכס , שאף
 אונד עול , מיט דער שערפע דעם
 שווערדס . (כב) צו דען צווייא לייטן ,
 וועלכע ראו לאנד אויסגעקונדשאפטט
 דאטן , שפראך יהושע : געהט אין
 דאז הויז דער גאסטווירטין , אונד זעצט
 דיא פרויא אונד אללעס איהריגע אין
 פרייאהייט , וויא איהר'ס איהר גשווארן
 האכט . (כג) דיא בורשע , נעמליך
 דיא קונדשאפט גינגן דזין , פיהרטן
 רחב , איהרן פאטר , איהרעמוטר ,
 בריר , אונד וואס זיא זאנסט האטע ,
 זאמט איהרער גאנצען פאמיליע הינויס ,
 אונד ליסן זיא אויסרהאלב דעם לאגרס
 ישראלס . (כד) דיא שטאט אונד
 אללעס דרין פבראנטן זיא , נודראז
 זילכה , אונד גאלד , קופפרן אונד אייזרן
 גרעהטע ווארד צור פרוואהרונג אינ'ס
 דעז דעם עוויגן גנעבן . (כה) דיא
 גאסטגעברין רחב מיט איהרר פאמיליע
 אונד וואס זאנסט איהר גהערטע , ער
 הילט יהושע אלזא אם לעבן , אונד זיא
 בליב אונטר ישראל וואהנן , ביז אויף
 דען הייטיגן טאג , ווייל זיא דיא באטן
 פרוואהרטע , דיא יהושע אכגשיקט ,
 יריחו

יהושע ותשב בקרב ישראל עד
 המלאכים אשר שלח יהושע

באור

רשי

(כג) ויבאו הנערים המרגלים . כאן הוסיפו לומר
 זירו ובעשו כבערי זריום ובלילה הראשון היו
 כמלאכים ששמרו עצמן מן העבירה עם רחב הונס
 לבן קראו שם מלאכי ולכן קראו אנשים מלאכי
 נערים

כלל ואח"כ פרט . (כג) הנערים , כלמדת
 מקרא נער , ואפילו הוא זקן , כמו יהושע בן
 נון נער . זאלו המרגלים היו נערי יהושע או
 נערי

מכלל יופי

שמעו , שם והנפרד שומע בפלם אורח :
 (כ) עם

לְרַגְלֵךְ אֶת־יְרִיחוֹ : (כו) וַיֵּשְׁבַע
 יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵת הַהִיא לֵאמֹר אַרוּר
 הָאִישׁ לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר יָקוּם
 וּבְנֶה אֶת־הָעִיר הַזֹּאת אֶת־
 יְרִיחוֹ בְּבָכְרוֹ וַיִּסְדָּקָהּ וּבְצַעֲרֶיהָ
 יֵצֵיב דִּלְתֶיהָ : (כו) וַיְהִי יְהוָה
 אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וַיְהִי שְׁמֵעוֹ בְּכָל־
 הָאָרֶץ :

ז (א) וַיִּמְעַלּוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵעַל
 בַּחֲרֹם וַיִּקַּח עֵקֶן בֶּן־כְּרָמִי בֶן־
 זְבַדִּי בֶן־יֹרַח לְמִטָּה יְהוּדָה מִן־
 הַחֲרֹם וַיַּחֲרֹאֲף יְהוָה בְּכַנֵּי
 יִשְׂרָאֵל : (ב) וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ
 אַנְשִׁים מִיְרִיחוֹ הָעִי אֲשֶׁר עִם־
 בֵּית אֹן מִקְדָּם לְבֵית־אֵל וַיֹּאמֶר
 אֲלֵיהֶם לֵאמֹר עֲלוּ וּרְגְלוּ אֶת־
 הָאָרֶץ וַיַּעֲלוּ הָאֲנָשִׁים וַיִּרְגְלוּ
 אֶת־הָעֵי : (ג) וַיֵּשְׁבוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ
 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֵל־יַעַל כָּל־הָעַם
 כְּאֲלָפִים אִישׁ אֵן כְּשִׁלְשֵׁת אָפִים
 רש"י איש

יריחו אויסצוקונדשאפטן. (כו) דאמאלס
 בשוואר יהושע (דאו פאלק) אונד
 שפראך : פֿרֿלויכט זייא דער פֿאָר דעם
 עוויגן , וועלכֿר אויפֿטריט אונד דיזע
 שטאָט יריחו אויפֿבויעט , מיט פֿרֿלוסט
 זינס ערשטן קינדס זאלל ער דען גרונד
 לעגן , אונד מיט זיינן זינגסטן דיא טירן
 איינזעצן . (כו) דער עוויגע וואר מיט
 יהושע , אונד זיין רוף פֿרֿברייטטעט זיך
 אים גאנצן לאנדע .

ז (א) ישראל אבר פֿראונטרייעטע
 עטוואס פֿאָם פֿרבאנטן גוטע , עכן
 נעמליך , דער זאָהן ברמ'ים , דער
 זאָהן זבד'ים , איין זאָהן זרח'ים פֿאָם
 שטאמע יהודה , נאם פֿאָם פֿרבאנטן
 גוטע , אונד דער צאָרן דעם עוויגן ער
 גרימטע איכר דיא קינדֿר ישראל .
 (ב) פֿאָן יריחו שיקטע יהושע רייטע
 גען עי , דאו בייא בית און , אויף
 דער מאָרגענויטע פֿאָן בית אל ליגט ,
 אונד שפראך צו איהנן : געהט דרייַ
 אויף , אונד ערקונדשאפטט דאו לאנד .
 דיא לייטע גינגן , קונדשאפטטן עי אויס .
 (ג) קעהרטן צו יהושע צוריק אונד
 שפראכן : לאם גיכט אלס פֿאלק הינויף
 ציהן , אָהננפֿעהר צווייא אדר טרייאַ
 טויזענד מאן מעגן דינאויף , דיזע ווערדן
 שאָן

באור

כערי אחד מגדולי ישראל (רד"ק) .
 (כו) וישבע , יואל , ושעור וישבע את העם .
 בבכורו , בנות כסורו , וכן ימותו עד שנהכיב
 דלתי ימות לעירו :
 ז (א) וימעלו , הקדמה אל הבא . כמו וה' ברך את אנדוהם בכל
 (בראשית)

מכלל יופי

ז (ב) עם בית און , סמוך : ורגלו , קרוב לענין רגל , כמו ויהורו את הארץ :
 (ה) כשלישים

יש
 יש
 שנים
 ארץ
 אשה
 את
 לה
 ה
 לים
 ביה
 בל
 תיה
 חנה
 אש
 הב
 חנו
 את
 יה
 יה
 ד
 ימים
 היו
 זוכה
 אפי